

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 8 maanden f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks 5.50.

VRIJDAG 17 AUGUSTUS.

UITGEEVER-DIRECTEUR.

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage,
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet,
Jan Hendrikstraat, n. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels. f 1.00.
Voor elk regel meer. 0.15.
Behalve de 35 ota. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden
worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegel-
regt daaronder begrepen.

Revolutionairen.

De woorden ontleenen hunne beteekenis en kracht aan het duurzaam gebruik, dat er van gemaakt wordt. *Verba valent usu.* Het, op zich zelf, onschuldige woord kan eindigen met in het oog der menigte eene beselijkenheid te beteekenen. Maar zoo ook omgekeerd ontleenen zaken maar al te dikwerf hare kleur van het woord, dat er duurzaam op wordt toegepast, en de onschuldige zaak kan eindigen met in het oog der menigte een gruwel te schijnen; alleen omdat men goedvindt, die voortdurend met een schelkklend en beselijken woord aan te duiden.

Het ligt dan ook in de gewone taktiek van hen, die te kwader trouw en met vijandige bedoelingen deze of gene zaak vervolgen, welke zij regstreeks niet aan durven, of niet aan kunnen, dat zij haar in verdenking zoeken te brengen door er voortdurend een smadelijken naam aan te geven. Zoo zij al het wezen der zaak niet treffen, zij weten toch de groote hoop meestal aan den schijn te hangen, en zij zijn tevreden zoo zij er in slagen, de zaak, die aan een dood woord kleef, op eene levende zaak over te brengen.

Men treft voorbeeld dezer taktiek der kwade trouw velen wij in de epitheta, die aan de constitutioneel-liberale partij worden gegeven, en waaraan men ons alreeds zoo gewoon zou maken, dat inderdaad de zaak door een naam zou worden aangeduid, die voor haar het minst niet geschikt is. Men heeft den naam van *Vrijzinnig en liberaal* in ons oog een eere-titel, dien weinig jaren geleden een ieder zich wilde toeëigenen — in verdenking te brengen. Er behoort reeds eene zekere mate van moed toe om zich vrijzinnig of liberaal te noemen, en gaat het zoo worden uitgedacht, om hen aan te duiden, die vrijheid van vooroordeelen en bekrompenheid van geest bij de beoordeeling van alle belangen medebrengen; die gelijkheid van regt voor allen wenschen, en met paljver de waarborgen bewaken, welke voor de gelijkheid des regts gegeven zijn, en zich tegen elke afwijking daarvan verzetten; en die op staathuishoudkundig gebied vrijheid van beweging en onbelemmerde productie voorstaan.

Sedert de April-beweging de gemoederen in oproer en de hoofden in verwarring bragt, schijnt er mede eene Babylonische spraakverwarring te zijn ontstaan. Zij, die vroeger liberaal of vrijzinnig genoemd werden, zijn herdoopt met de lieflijke namen van ultra's, revolutionairen, of op zijn zachtst van liberalisten. Zijn zij dan in dien korten tijd zoo merklijk veranderd? — In 't minst niet. Hunne beginselen zijn volkomen dezelfde gebleven, worden met dezelfde gematigdheid voorgestaan, maar alleen het oog, waarmede men hen beschouwt, is beneveld en ziet nu niet anders dan zwarte kleuren, waar vroeger licht en zonneschijn werd opgemerkt.

Ben aardig staaltje van die spraakverwarring levert de *Zutphensche Courant* in haar nummer van 28 Julij. De redactie schijnt van schrik te zijn verbleekt, en heeft zeker gemeend spoken te zien, toen zij in haar zusterblad, de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, de circulaire las, namens het bestuur der constitutionele vereeniging, door den heer W. C. D. OLIVIER aan de leden verzonden. Die circulaire ziet er dan ook verbaasd oproeg uit. Zij kan niet anders dan het werk wezen van Nederlandsche Mazzinisten!

De *Zutphensche Courant* was haast geneigd aan eene mystificatie te gelooven, ware het niet dat de *Nieuwsbode* haar nimmer reden tot die verdenking had gegeven. *Risum teneatis.* Maar och nee, er heerscht hier niet de minste mystificatie. De circulaire is inderdaad verzonden als die door de *Nieuwsbode* werd medegedeeld. Nu wat leert daaruit de *Zutphensche Courant*? Dat er onder de voorstanders der revolutionaire partij eene vereeniging is tot stand gekomen, die zich ten doel stelt door alle middelen (denk

toch vooral aan roof en nood) de zegespraal harer beginselen te bevestigen.

Hoezer de *Zutphensche Courant* niets van de vereeniging weet dan alleen de circulaire, komt zij toch van gevolgtrekking tot gevolgtrekking tot deze slotsom, waarin het geheele verraderlijke plan is zamengetrokken:

„De Vereeniging werkt dus; maar stil en in het geheim. Zij tracht den grond te ondermijnen om op de puinhoopen van het ingestorte gebouw van bloei en welvaart, hare kasteelen van eigen roem en aanzien te stichten.”

Eene geheime vereeniging van revolutionaire heet-hoofden bezig in Nederland om de geheele maatschappij het onderste boven te keeren en op de puinhoopen van het verwoeste volksgeluk een kroon te stichten voor het grootste egoïsme. Ja de schilderij is treffend! Jammer, dat zij alleen in een verwilderd brein kan opkomen.

Men kent het gezegde van dien Jezuitischen regter: geef mij drie woorden en ik laat hem hangen! — Geef der *Zutphensche Courant* eene dood eenvoudige oproepings-circulaire en zij vindt er een verraderlijk complot van revolutionairen in!

De *Zutphensche Courant* zegt zelve er niets tegen te hebben, dat voorstanders van een of ander beginsel zich met elkander vereenigen — maar dan moet het niet wezen in 't geheim. Wat is nu eigenlijk in 't geheim? — Moet juist elke vergadering, om den naam van geheim te hebben, worden aangekondigd, en voor het groote publiek bekend zijn? — Maar dan zijn alle vergaderingen van leden van een of ander genootschap of vereeniging revolutionair; want in den regel worden alleen de leden opgeroepen en toegelaten. Komt het bijv. de vergaderingen van het Nut, van predikanten enz. in den zin, om openbare oproepingen te doen?

Als men niet in het openbaar vergadert is daarom eene vereeniging geheim en werkt zij daarom met ongeoorloofde middelen? — De *Zutphensche Courant* zal het niet willen beweren. Maar daar zit ook eigenlijk de angel niet. De grief is deze: de *Z. Courant* had niets van het bestaan dezer vereeniging geweten! Ziet, wij vinden het ook niet aardig, dat die vereeniging zich gevormd heeft, zonder vooraf aan de redactie der *Z. Courant* daartoe verlof te vragen of althans zonder haar te hebben uitgenoodigd; maar dat kan zoo treffen. Zoo hebben wij bijv. ook geene uitnoodiging ontvangen om toe te treden tot de vereeniging *Koning en Vaderland* of *Nederland en Oranje*; maar wij dachten daarbij: het spreekt van zelf, dat die uitnoodigingen alléén gerigt worden aan hen, bij wie men ondersteuning hoopt te vinden. Welnu, zoo zal het met de besproken vereeniging ook gegaan zijn. In een zeer uitvoerig gedrukt programma, dat bij duizende exemplaren werd verspreid, werd het doel der vereeniging aangekondigd en tot deelneming uitgenoodigd. Jammer, dat men der *Zutphensche Courant* niet eenige exemplaren heeft toegezonden. Maar de fout is te herstellen; want de zaak is zoo weinig geheim, dat er nog een groot aantal van die gedrukte programma's voor haar, even als voor ieder, te verkrijgen zijn.

De geheime vereeniging, die met gedrukte, voor een ieder verkrijgbare programma's, haar doel aankondigde, werd opgerigt, ten einde staathuishoudkundige beginselen ingang te verschaffen. Noch met eigenlijke politiek, noch met de vertellingen hield zij zich bezig. Het is eene vereeniging van kooplieden, fabriekanten, regtsgeleerden, enz., die het oogmerk had om de natie op hare materiële belangen opmerkzaam te maken, vooral om het stelsel, dat, op den handel toegepast, zoo afk in vruchten blijkt te zijn, ook op de nijverheid en de productie in het algemeen toe te passen. De vereeniging ontstond, toen de Regering zich zoo met hand en tand verzette tegen elk voorstel tot wijziging van ons belastingstelsel, in de hoop dat door de kracht der openbare meening die tegenstand zou worden overwonnen. En ziet, haar oogmerk werd veel

spoediger bereikt dan verwacht kon worden, en zonder dat er veel inspanning of strijd noodig was. De Regering zelve maakte regstreeks, en kwam voor den dag met, thans tot wet verheven, voorstellen van wijder strekking, dan de vereeniging zeker gehoopt had te kunnen verkrijgen. De revolutionaire vereeniging is door de Regering zelve voorbij gestreefd. Hoe byster revolutionair moet dan de Regering niet zijn?

De vereeniging wilde op de puinhoopen van 's lands bloei en welvaart haar troon stichten. De Regering, zooveel revolutionairder, vermorselt die puinhoopen nog tot gruis en houdt daarop haar akelig nest.

Hoezer in de circulaire vermeld wordt, dat er geene aanleiding is geweest om iets te doen, en dat er nader overwogen moet worden, wat bij de thans van Regeringswege voorgestelde afschaffing der belasting op het gemaal de taak der vereeniging zijn moet — zoo vindt toch de *Z. Courant*, naar aanleiding dier circulaire, goed alles op hare rekening te stellen wat haar niet bevalt. Wij zijn door pamfletten overstroomd geworden — zegt zij. Wij wisten het niet. Maar hoezer het nu blijkt, dat niet éne enkele van de vereeniging afkomstig is — en alle leden zullen dit bevestigen — zoo zijn toch de auteurs door de vereeniging bezoldigde daglooners, die hanco pennen leenen tot het verspreiden van revolutionaire beginselen!

In welke brochure worden dergelijke beginselen verspreid? Wij kennen er geene enkele van. Zij zullen alleen in de ontstelde verbeelding van de redactie der

ALGEMEEN OVERZICHT.

De Engelsche admiraliteit heeft eene dépêche, dd. 15 Augustus jl., ontvangen van den vice-admiraal Dundas, waarin gemeld wordt, dat Sweaborg den morgen van den 9-ten aangetast is. Bijna alle voornaamste gebouwen op de Voogon en vele andere op de Swarta, daaronder begrepen de arsenalen en de scheephallingen, zijn verbrand. Ondanks den kant der geallieerden is niemand dood. Meerdere bijzonderheden omtrent deze belangrijke gebeurtenis zijn niet bekend; alleen weet men, dat de brand 4 uren geduurd heeft en dat bijna alle de voornaamste gebouwen en arsenalen vernield zijn.

Ook de sterkte van het eskader is nog onbekend. Volgens brieven, uit Helsingfors ontvangen, bevond zich ook de *Edinburgh*, vergezeld van zeven kanonneerbooten, onder de linesschepen op de reede.

Wat Sebastopol betreft, meldt de *Morning Post*, dat de werken der geallieerden zeer vorderen, en dat de generaals naar alle waarschijnlijkheid binnen acht of tien dagen het oogenblik voor het stormloopen zullen hebben te bopaken.

Zoo men geloof kan hechten aan de laatste brieven van Sebastopol, dan bestaat het plan niet om daar de troepen te laten overwinteren, en zou men er enkel de noodige krijgsnag laten, om de veroverde stellingen te handhaven. Daarbij wordt natuurlijk van de onderstelling uitgegaan, dat men zich van den toren van Malakoff zal meester maken. In dit geval zouden de Engelschen Balaklava verlaten om zich te Streliska bij Kamiesch te vestigen. Tegen den winter zou het grootste gedeelte van de troepen te Konstantinopel en in eenige andere Turksche steden winterkwartieren betrekken; terwijl het materieel, ten minste dat der Engelschen, te Sinope zal worden gebragt, onder bescherming van een gedeelte van de vloot, ofschoon de Russen, van huane schepen beroofd, geen aanval op die haven meer kunnen ondernemen.

Te Konstantinopel geloof men stellig aan eene nieuwe ministeriële crisis. De president van den militairen raad van het Seraskerat is uit zijne betrekking ontslagen. Den 3 Augustus zijn vijf honderd Russische gevangenen van Konstantinopel naar Odessa vervoerd.

In eene telegrafische dépêche uit Wenen, dd. 15 Aug. wordt gemeld: Tjdingen uit Konstantinopel van den 9-ten dezer deelen mede, dat Omar-Pacha naar de Krim terugkeert.

Da opstand te Tripoli was verontrustend. Twee regementen soldaten zijn daarheen gezonden.

Uit Duitschland is niet veel nieuws te vermelden. De zitting der Wurtemburgsche kamers zal gesloten worden, zonder dat men zich omtrent gewichtige punten verstaan

heeft. Er bestaat namelijk een verschil tusschen de beide kamers ten opzichte van het budget van finantien en andere wetten. De regering gevoelt zich door al deze moeilijkheden tusschen beide kamers niet weinig belemmerd, zoodat men ook hier eene tusschenkomst van den bond te gemoet ziet.

De Oest. Zeit. logenstraft het bericht van het sluiten van een concordaat tusschen Oostenrijk en den H. Stoel.

De Gaceta logenstraft thans het bericht van eene leening, groot 60 millioen realen, welke de Spaansche regering te Parijs zou gesloten hebben. Den 7en had de ontwapening van de nationale garde te Barcelona zonder ongeregelde heden plaats.

Uit Cairo wordt gemeld, dat de Beduinen in hunnen opstand volharde. De Koning van Abyssinie had, nadat hij de Egyptenaren verslagen had, zich op weg begeven naar Ghelibat, teneinde die staat te veroveren.

Het Portugesche dagblad *Revolucao de Setembro*, dat het bestuur van den maarschalk Saldanha ondersteunt, bevat een artikel, waarin aan Spanje lof wordt toegevaard wegens zijne toetreding tot de Westersche mogendheden. Men trekt hieruit het gevolg, dat Portugal niet ongenegen is dezelfde gedragslijn te volgen.

De generaal Arista, ex-president van de Mexicaansche republiek is plotseling overleden, op zijne reis van Cadix naar Southampton.

Uit Brazilië is weinig nieuws te vermelden. Men verwacht er spoedig ernstige verwikkelingen met Nicaragua, daar de Braziliaansche regering de verdragen met den Staat heeft vernietigd.

ENGELSCH POST.

Wij ontleenen aan de Engelsche bladen eenige bijzonderheden omtrent het vertrek der Koningin van Engeland. Men leest in de *Daily News*: De Koningin, prins Albert en hun gevolg zullen zich Vrijdag ochtend te Osborne inschepen en zich rechtstreeks naar Boulogne begeven, vergezeld van een eskader stoomschepen. De Koningin zal in de nabijheid der haven op haar Koninklijk jacht den nacht aan boord doorbrengen. Zaterdag morgen vroeg zal zij ontschepen. Door den Keizer en de Keizerin ontvangen, zal zich onmiddellijk per spoorlijn naar Parijs begeven. De hertogin van Wellington zal, behalve eenige andere staatsdames, de Koningin vergezellen. De hertog van Wellington, de markies Breadalbane en graaf Spencer zullen deel uitmaken van het gevolg der Koningin, alsmede de voornaamste officieren van het huis der Koningin, uit dertien personen bestaande.

De Koningin heeft aan den admiraal sir Edw. Lyons een eigenhandigen brief geschreven, waarin zij dezen vlootvoogd haar leedwezen betuigt, over den dood zijns zoons, die als kapitein bij de marine gesneuvelde is.

In de op 14 Augustus gehouden slot-zitting van het Lagerhuis beval sir de Lacy Evans de regering ten dringendste aan, om 10,000 man troepen uit Indie en alle beschikbare regimenten uit de andere kolonien naar het toneel des oorlogs te zenden, daar de wilkte aldaar tot de bezetting niet voldoende was. Vreemden legioenen, zeide de spreker, zijn voortreffelijk maar niet alles.

Lord Palmerston antwoordde hierop, dat Engeland sedert 1815 geen zoo talrijk leger op de been gehad heeft. Wat Indie betref (hier gaf de heer Vernon Smith aan lord Palmerston een wenk, om de Indische zaak voor hem ter beantwoording over te laten), zoo wilde hij alleen doen opmerken, dat de raad van sir de Lacy Evans niet vergeten zal worden.

DUITSCH POST.

Volgens de *Neue Preuss. Zeit.* zal de graaf Hatzfeldt, minister van Pruissen te Berlijn, zich onmiddellijk van Ems naar Parijs begeven, ten einde den 15 op zijn post te kunnen teruggekeerd zijn.

De Koning van Pruissen zal den 18 Augustus te Berlijn terug keeren.

De nieuwe leening, door de Saksische regering aangegaan, is aanvankelijk op 5 millioenen thalers bepaald, tegen een interest van 4 pct.

Even als in andere groote steden van Pruissen, zal te Berlijn eene crediet-insigting worden gevestigd, uitsluitend voor die stad, eene soort van hypotheekaire bank. Men koestert de hoop, dat de stad door middel van inschrijvingen zich de daartoe noodige sommen zal weten te verschaffen.

Men verneemt, dat er bij de regering sprake is van eene verhooging der belasting op ingevoerde tabak en alle sigaren.

FRANSCH POST.

De Keizer heeft eene som van 10,000 fr. ter beschikking gesteld van den voorzitter van het comité van gendarmerie, om te dienen tot ondersteuning der echtgenooten en kinderen der militairen van de beide oorlogs-bataillons, thans in de Krim: van het regiment der gendarmerie van de garde.

De Keizer heeft bij gelegenheid van het feest van den 15 Aug. aan verschillende veroordeelden gratie verleend.

Een keizerlijk decreet van den 8sten dezer verklaart van algemeen nut de onteigening van verschillende partieren bezittingen, en zulks tot het oprigten van een kazerns en hetgeen daartoe behoort, achter het Château d'Eau te Parijs.

De schout-bij-nacht Odet-Pellion bevindt zich thans te Toulon.

De maarschalk Castellane is sedert Zaterdag avond op zijne terugreis naar Lyon van het uitstapje, dat hij naar Parijs deed.

De heer Princeteau, kolonel van het particulier état van artillerie te Lyon, is benoemd tot tijdelijk directeur van het park van beleg van het leger in het Oosten.

Het goederen-korvet *Marne*, komende uit Cherbourg, is eergister te Havre binnengelopen.

110,000 personen ongeveer, hebben Zondag jl. de wereldtentoonstelling bezocht.

Een industrieel heeft aangeboden een fraaijen en altijd bloeienden boom, te planten op de nieuwe wandelplaats rondom het stadhuis. De boom, de takken, de bladen zouden van zink zijn, gelijk men daarvan zeer merkwaardige proeven heeft op de wereldtentoonstelling!!!

Men leest in de *Varité de Lille*: hetgeen voorspeld was omtrent den toevloed van reizigers, die gedurende de maanden Augustus en September per spoorlijn zouden vertrekken, begint zich te verwezenlijken. Het aantal reizigers neemt in buitengewone mate toe. Sedert acht dagen begeven zich ook vele reizigers naar Parijs.

Men leest in den *Moniteur*:

H. M. de Koningin van Engeland zal Zaterdag e. k. te Parijs aankomen, ten tien ure des avonds, en zich van het station van Straatsburg naar 't paleis van St. Cloud begeven, en wel langs de Boulevards van de poort St. Denis tot de Madeleine, de rue Royale, de place de la Concorde, de Eliseesche velden, de laan der Keizerin, het bosch van Boulogne en de brug van St. Cloud.

SPAANSCH POST.

Den 9ten Augustus zijn te Madrid de 10 millioen realen aangekomen, welke men verwachtte en herkomstig zijn van de onlangs te Parijs aangegane negotiatie.

De bisschop van Almeria heeft geweigerd de goederen der geestelijkheid over te leveren.

De bende der broeders Hierros, in de provincie Burgos, kan als uiteengedreven beschouwd worden.

Te Catalonie waren op het land geene munitieken meer; maar een groot aantal houdt zich verborgen.

Binnenland.

's Gravenhage, 16 Augustus.

Z. M. heeft de gemeente Hardinxveld, Schelluinen, Hoogblokland en Arkel afgescheiden van het ontvangkantoor der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnzen te Gorinchem, en vereenigd als: Hardinxveld en Schelluinen met het kantoor der directe belastingen en accijnzen te Giessen-Nieuwkerk c. a., waarvan de hoofdplaats zijn zal Hardinxveld, onder voortdurend beheer van den ontvanger P. van der Tak; en Hoogblokland en Arkel met het kantoor der directe belastingen en accijnzen te Ameide, c. a., waarvan de hoofdplaats zijn zal Meerkerk, onder voortdurend beheer van den ontvanger J. G. Niehof; en is voorts benoemd tot ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnzen en der Rhijnvaartregten te Gorinchem, de heer J. G. Moll, thans controleur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnzen te Zuidbroek.

Z. M. de Koning, is heden ten 12½ ure, vergezeld van H.D. adjudant, den heer A. E. Mansfeldt, met den gewonen spoorlijn, uit deze residentie naar Amsterdam vertrokken.

De hertog van Saxe-Weimar, benevens H.D. dochter, de hertogin Anna, hebben gister de residentie verlaten, zich naar Weimar begevende.

De Minister van Financien heeft den 14 dezer bekend gemaakt, dat de rentebetaling op het grootboek der 3 pct. Nat. schuld zal geschieden op de navolgende bureaux van dat grootboek, gevestigd te Amsterdam, te weten: op het vijfde bureau voor de kapitalen, ingeschreven onder lett. A tot en met K; op het zesde bureau voor de kapitalen, ingeschreven onder lett. L tot en met Z, en wel afteek over het halfjaar, verschijnende 1 September 1855, van Zaterdag 1 tot en met Vrijdag 14 dier maand, en vervolgens over al de nog verschuldigde halfjaren, op alle werkdagen (met uitzondering van den Zaterdag), van Maandag 17 September 1855 tot en met 15 Januarij 1856. Tevens heeft de Minister, overeenkomstig art. 19 van het kon. besluit, dd. 18 Mei 1818 (*Staatsbl.* no. 24), voor de tiende of laatste maal opgeroepen de nog niet opgekomen regtgebbenden op de renten over het halfjaar, verschenen geweest op 1 Maart 1851.

De heer de Belmont, minister-resident van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika bij het Nederl. Hof, vergezeld van zijne familie, is heden morgen tot het doen eener buitenland-sch reis, uit deze residentie vertrokken.

Heden had de prijsuitdeeling plaats aan de leerlingen der Teeken-Academie alhier. Een talrijk publiek was daarbij tegenwoordig. De uitdeeling werd afgewisseld door het bespelen van het schoone orgel van de Muzikschool, terwijl de wanden versterd waren met de verschillende teekeningen der jongelieden, welke teekeningen van hunne vorderingen getuigden.

Vóór dat door den heer Burgemeester, Jhr. Mr. Hooft, de prijzen werden uitgereikt, hield de heer Mr. Noordendorp eene toepasselijke rede over den invloed der beeldende kunsten op de beschaving. Die heer mogt bij deze gelegenheid het bewijs van eereklmaatschap uit de handen des Burgemeesters ontvangen. Na de prijsuitdeeling rigtte de heer Burgemeester nog eenige hoogst vleijende woorden tot de onderwijzers en de leerlingen der Teeken-Academie, tot wier voortdurenden bloei hij den wensch uitdrukte.

Dezer dagen heeft er aan den Noordwal een ongeluk plaats gehad door het verwerken van zware stukken steen uit een schip, waardoor een man het schouderblad is verbroken, terwijl een ander twee zijner vingers zijn verplet; ook anderen hebben ligte kneuzingen ontvangen.

Gisteren is van hier de vischpink, *Ernoldina Maria*, stuurman L. Spaans, naar de Schotsche kust vertrokken, ter steurharingvisserij uitgerust. Zij is de eerste, die

it jaar op den daartoe bekenden dag, zijnde den 20 Aug. de visscherij zal beproeven, en wij hopen, dat de reeder, de heer A. E. Maas, in zijne onderneming gelukkig slagen moge. Naar men verneemt, zal zij waarschijnlijk van hier de eenigste zijn, welke de Schotsche kust bezoeken zal. (*s. Gr. Nieuwsbode.*)

Bij het Departement van Binnenlandsche Zaken is, ten behoeve der noodlijdenden door den jongsten watersnood, opvolgend ontvanger door tusschenkomst van: den heer Commissaris des Konings in de provincie Utrecht, eene som van veertig gulden, zijnde, na aftrek der onkosten, de opbrengst van twee, door den heer J. H. Gravestein, th. stud. aldaar, uitgegeven gedichten; den heer Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zuid-Holland, eene som van honderd gulden, nader bij Burgemeester en Wethouders te 's Gravenhage ingekomen; den heer Commissaris des Konings in de provincie Friesland, eene som van drie en twintig gulden tien centen, bij het Gemeentebestuur van Sneek nog ontvangen; en den heer Commissaris des Konings in de provincie Utrecht, eene som van elf gulden zeven en twintig centen, zijnde eene bijdrage van de onder-officieren en manschappen van het depôt van het 7de regiment infanterie.

De Minister van Financien brengt ter algemeene kennis dat de wet van den 5 Julij jl. (*Staatsblad* no. 61), waarbij sommige bepalingen der w. t. van den 12 April 1850 (*Staatsblad* no. 15), op de brievenposten, worden gewijzigd, met den 1 September aanstaande in werking zal komen.

De postzegels van 15 cents, waarvan ten gevolge der afschaffing van den derden trap van het port naar den afstand, het gebruik als middel van frankering voor binnenlandsche brieven die enkel zijn, komt te vervallen, zullen bij voortdurend kunnen gebezigd worden tot het frankeren van zwaardere brieven, als ook van brieven naar het buitenland bestemd.

Nogtans zal er op alle postkantoren voor een ieder, die zoodanige zegels in zijn bezit heeft, gelegenheid bestaan om dezelve, mits niet gebruikt en in volkomen goeden staat zijnde, tegen postzegels van 5 of 10 cents te verwisselen.

Binnen weinige dagen zal eene nieuwe en geheel volledige uitgave der postwet, zoo als die voortaan na de daartoe gebrachte wijzigingen luiden zal, gevolgd door eene nieuwe algemeene portlijst, en door eene tabel van opklimning voor de berekening van het port der zwaardere brieven, volgens de gewijzigde wet ingerigt, bij de *Gebroeders Grunta d'Albani* in het licht verschijnen, en op alle postkantoren benevens in den handel verkrijgbaar gesteld worden tegen den prijs van 25 cents het exemplaar.

Als eene bijzonderheid dient vermeld te worden, dat den 19 dezer aan het Raamsdonksche veer de zestigjarige echtvereeniging zal worden gevierd van Wouter Cornelis Knaap, oud 89 jaren, en Amareta Kommers, oud 83 jaren. Dit echtpaar is omringd van 9 kinderen, 5 aangehuwde kinderen, 24 kindskinderen en 4 achterkleinkinderen. Beiden genieten bij voortdurend eene goede gezondheid en zijn nog in hunne dagelijkse bedrijvigheid bezig.

Blijkens eene van Zr. Ms. consul-generaal te Havana ontvangen opgave, is die haven gedurende de eerste helft van het loopende jaar door 12 schepen onder Nederlandsche vlag bezocht geworden. Daarvan kwamen er: van Rotterdam 1 met kaas en steen; van Amsterdam 7 met kaas, jenever, boter, verwstoffen en steen; van Harlingen 3 met kaas, boter en steen; en van Ilica en Gibraltar met zout. Van deze vaartuigen vertrokken er naar Amsterdam 10 met suiker, tabak, sigaren en honig; naar Matanzas in ballast, om suiker te laden, en naar Falmouth 1 met suiker.

Volgens een bericht van Zr. Ms. consul te Brussel, zal aldaar, gedurende het eerste halfjaar van 1855, uit vreemde Nederlandsche schepen aangekomen, als: van Sudwesthorn 1, en uit Londen 1 met raupzaad, uit Metz 1 met hout, uit Dantzig 1 met planken en rogge, en van Koningsbergen 1 met lynzaad. Van deze schepen vertrokken op avontuur 3 in ballast, naar Stettin 1 met talk, naar Baemen 1 met vensterglas, spijkers en marmer.

Langs de binnenwateren kwamen te Brussel 436 Nederlandsche schepen, waarvan 179 geladen, die te zamen aanbragten: 503,000 pond asch, 425,400 pond hout, stroo, 2,890,046 pond gerst, tarwe, haver en zaden, 1,700,297 pond diverse artikelen, benevens 11,438 zakken, 307 manden pijpen, 92 fust jenever, 21,500 zakken dakpannen, 200 last levertraan enz.

Langs de binnenwateren vertrokken van Brussel 406 Nederlandsche schepen, uitvoerende 16,973,250 pond diverse kolen, 2,195,100 straatkeijen, 13,124,100 pond Escansche stegen en marmer, 330,690 pond vensterglas, 196,800 pond spijkers, 594,236 pond diverse artikelen (waaronder 97,990 pond zwavelzuur), benevens 2930 hectoliers houtskool.

Volgens een bericht van Zr. Ms. consul te Emden, zal aldaar gedurende het eerste halfjaar van 1855 6 Nederlandsche schepen rechtstreeks uit Nederland aangekomen, namelijk: uit Amsterdam 1 met stukgoederen, en 1 met hoepels, en verder uit Rotterdam 1, uit Groningen 1, uit Langakkerschans 2, alle in ballast.

Uit vreemde havens kwamen 3 Nederlandsche schepen, aler: uit Bordeaux 1 met wijn; uit Hamburg 1 met hout; uit Harburg 1 met stukgoederen.

Naar Nederland vertrokken 5 Nederlandsche schepen, als: naar Delfzijl 1 in ballast, naar Amsterdam 1 met rogge, haver en boekweit, en naar Rotterdam 1 met graan.

Van Emden zijn in het eerste tijdvak 5 Nederlandsche schepen naar vreemde havens vertrokken, als: naar

den 1 met haver, naar Falmouth 1 met tarwe, naar Harburg, Hamburg en Landschapspolder respectievelijk 1 tn ballast.

Sedert het laatst der vorige maand Julij openbaarde de aardappelen-ziekte zich in de omstreken van Emden nog al hevig. De wintergewassen stonden er in het algemeen niet voordeelig, en men was beducht voor den rogge-oogst, indien het natte weder aanhield. De inoogsting van het koolzaad was begonnen, en aanvankelijk was de uitkomst tamelijk voldoende; doch de eerste aanvoer kwam grootendeels nat ter markt. Voor avelzaad en het eerste koolzaad is 51 lous d'or (de lous d'or gerekend op f9,70) per last betaald; voor het later aangebrachte 42 tot 51 lous d'or.

Voor nieuwe 91 ponds wintergarst is 18 lous d'or geboden. Boter bleef gevraagd.

Over het algemeen was het handelsverkeer in de haven van Emden in het afgelopen halfjaar niet levendig, daar op het eind van het vorige jaar de oogst grootendeels reeds uitgevoerd was, meest naar Engeland.

Gister ochtend ten 9 ure werden door de Algemeene Vergadering der Maatschappij *Tot Nut van t Algemeen* hare werkzaamheden voortgezet. Vooreerst werd het 9de punt afgehandeld en eene eindkeuze uit de aanbestedene 14 prijsvragen gedaan, uit welke lijst ter uitschrijving werden gekozen no. 10 (met 320 stemmen): Eene aanvullende zing van geschikte middelen, om mingevoelden gedurende den avond nuttig en aangenaam bezig te houden, en no. 6 (met 278 stemmen): Eene leerboek over de voor handel en nijverheid meest belangrijke voortbrengselen van Neerlandsch Indië. Vervolgens ging de Vergadering over tot behandeling der voorstellen, van wege het Hoofdbestuur voorgedragen, bij welke gelegenheid de voorname kwestie, het al of niet opheffen van art. 4 der wet, uitvoerig besproken werd, daar, zoo als te denken was, verschillende departementen met warmte aandrongen, hetzij op behoud van het gezegde artikel, waarbij de toegang tot het lid van het gezegde artikel, waarbij de toegang tot het lid van maatschappij der Maatschappij *Tot Nut van t Algemeen* wordt toegestaan ook aan hen, die tot geen Christelijk kerkgenootschap behooren, zoo zij het doel der Maatschappij, zoo als het in art. 1 omschreven is, willen helpen bereiken, hetzij op het veranderen van dit artikel en derhalve tot het niet toelaten van dezen, die niet tot een Christelijk kerkgenootschap behooren. Na het sluiten der langdurige discussie over dit onderwerp werd het eerste voorstel des Hoofdbestuur, van art. 24 op te heffen de laatste alinea, behelzende, dat de ouders hunne toelage betaald en inusschrijven hunne woonplaats veranderd te hebben, zich baten verklaren om bij den aanvang van het eerstvolgende dienstjaar leden te worden van het departement, onder welks ressort zij zich sedert vestigden, met 349 tegen 274 stemmen verworpen. Alstoen werd het tweede voorstel des Hoofdbestuur, om art. 4 der wet, zooals dat nu luidt, te behouden, en dus niet te treden in eenige der voorstellen tot verandering van dit artikel, van lett. B, tot L, met 342 tegen 275 stemmen verworpen, waarop welk besluit de behandeling van het derde voorstel des Hoofdbestuur kwam te vervallen. Daar nu ten gevolge van deze beslissing de verschillende voorstellen tot herziening en wijziging van art. 4 in overweging genomen werden: werd na eene voorloopige discussie goedgevonden de desbetreffende voorstellen van de departementen Alphen en Rotterdam, als volkomen eensluidende, gezamenlijk in stemming te brengen. Met eene meerderheid van 371 tegen 220 stemmen werden deze voorstellen aangenomen.

Het voorstel van Rotterdam: Het besluit der Algemeene Vergadering van 1852, betreffende het toelaten van inwoners in de overzeesche bezittingen wordt vernieuwd, werd aangenomen met 408 tegen 153 stemmen. Het 11de voorstel, van Rotterdam, tot wijziging der laatste alinea van art. 132 der wet, vervalt. Het 12de voorstel van Groningen, strekkende tot wijziging van de artikelen 129 tot en met 136 der tegenwoordige wet te doen, werd verworpen met 350 tegen 204 stemmen.

Op voorstel van den voorzitter werd besloten de nog overig zijnde punten XIII tot XX eerst in de volgende Algemeene Vergadering te behandelen.

Tot het niet in behandeling nemen der overige voorstellen is ook daarom besloten, omdat geen daarvan geacht kon worden van volstreekte urgentie te zijn, met vrijlating nogthans aan de verschillende departementen om tegen een volgend jaar dezelfde voorstellen bij vernieuwing in te dienen.

Het voorzittend departement Wageningen bragt den Voorzitter dank voor de waardige wijze waarop hij de beraadslagingen der Vergadering geleid had, waarop deze betuigde de niet gemakkelijke taak niet genoeg vervuld te hebben, met bijvoeging hoe hij vertrauude dat, na de beslissing vver art. 4 gevallen, de liefde voor de Maatschappij hij hen die in de minderheid gebleven waren, even als bij hemzelf, boven alles gelden zou.

Volgens het nu aangenomen voorstel van Alphen en Rotterdam, wordt artikel 4 der maatschappelijke wet voortaan nu wederom dus gelezen:

Al wie het doel der Maatschappij, zoo als het in art. 1 omschreven is, wil helpen bereiken, kan tot welk Christelijk kerkgenootschap hij ook behoort als gewoon lid der Maatschappij worden aangenomen, met inachtname van de huishoudelijke bepalingen door de departementen voor het vestigen en toelaten van hunne leden vastgesteld.

Wij hebben in ons N°. 685, het begin medegedeeld van de in de Weekbl. *Twentische Courant* publice maatschappij, het vonnis der Arrondissements-Rechtbank te Zwolle, waarbij de bekende Barmsekerkerkerk gesticht is. De *Twentische Courant* hare lezers thans bekend makende dat (de Maatschappij) in het dispositief van het vonnis, en

daarbij eenige aanmerkingen voegende, die, over het geheel, ook onze meening uitdrukken, ontleenen wij aan dat tweede artikel het volgende:

In de klage van het Openbaar Ministerie en de verdediging van den beklagde heeft de rechtbank aanleiding gevonden, om zich, ten einde de beslissing der zaak te motiveren, de volgende vragen ter beantwoording voor te stellen.

1o. Welke plaatsen moeten, in den zin van art. 167 der Grondwet, gehouden worden voor beslotene plaatsen? 2o. Is het R. C. kerkhof te Borne eene beslotene plaats? 3o. Vermag de godsdienstplechtigheid der inaarding van lijken op dat kerkhof plaats hebben, volgens het 2de lid van het voormelde artikel der Grondwet? en bij eene ontkennende beantwoording dier vraag, 4o. Behoort art. 9 der wet op de kerkgenootschappen van 10 September 1853 op den beklagde te worden toegepast? De eerste dezer vragen wordt in het vonnis op de volgende wijze beantwoord;

Overwegende — dat uit de discussie, gehouden in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, over het 6de hoofdstuk der Grondwet, handelende over de Godsdienst, en uit de Memorie van Toelichting betrekkelijk dat hoofdstuk, blijkt, dat de Regering, bij art. 167 der Grondwet, de uitoefening van openbare godsdienst heeft beperkt tot binnen de gebouwen en op beslotene plaatsen, met het oogmerk om daardoor alle aanstoot of ergernis van andersdenkende, waaruit zoo ligtelijk stoornis van orde en rust kan ontstaan, te voorkomen, en dat dit doel van de regering ten eenemale zouden worden gemist, wanneer, zoo als door den beklagde wordt beweerd, eene plaats voor besloten zoude moeten worden gehouden, wanneer oetzelve van alle zijden is afgesloten, al is dan ook de afsluiting van dien aard, dat de op dezelve verrigt wordende godsdienst van buiten dezelve kan worden gezien en waargenomen.

Overwegende dat diervoor eene plaats, waarop Godsdienst wordt uitgeoefend, zal het doel, hetwelk de Regering zich bij art. 167 der Grondwet heeft voorgesteld, worden bereikt, zoodanig moet zijn afgesloten, dat de Godsdienstoefening aan het oog van anderen is onttrokken en niemand, zijns ondanks, daarvan getuige behoef te zijn. Deze eerste vraag en het op dezelve gegeven antwoord, het hoofdpunt betreffende, waarop het in dezen aankomt, zijn van bijzonder gewigt, en het is dan ook daarom, dat onze aanmerkingen omtrent deze eenigzins uitvoeriger zullen zijn dan omtrent de overige.

Het komt ons (onder verbetering) voor, dat de vraag niet zeer uitleggend is gesteld; waar de wetgever zich van geheel duidelijke, volstreekte ondubbelzinnige bewoordingen heeft bediend om zijnen wil uit te drukken, zoodat omtrent denzelfden geen redelijke twijfel bestaan kan, is het onzes krachtens overbodig, ja zelfs ongeoorloofd, te trachten, den zin der doot hem gebezigde woorden bij wijze van uitlegging te bepalen. De Grondwetgever heeft zich o. i. in art. 167 zoo duidelijk maar mogelijk uitgedrukt, hij heeft verklaard dat alle openbare godsdienstoefening wordt toegelaten binnen gebouwen en beslotene plaatsen; die toelating is zoo algemeen mogelijk, en niet tot eene bepaalde soort van gebouwen of van besloten plaatsen beperkt, nog eenig bijzonder vereischte voor die gebouwen, of voor die besloten plaatsen voorgeschreven. Naar den zin der doot den Grondwetgever, ter verklaring van zijnen wil gebezigde woorden behoef men dus niet te zoeken, en kan men nog veel minder zich gefragt achten, om bij wijze van uitlegging, aan dezelve eenen anderen, en nog wel eenen meer beperkten zin, toe te schrijven, dan dezelve hebben, volgens het algemeen spraakgebruik, en het in No. 3 der additionele artikelen van de Grondwet gehandhaafd gemeen regt. Had de Grondwetgever de door hem gebezigde woorden in eenen anderen en wel eenen bepaalde en meer beperkten zin willen verstaan hebben, hij zou dit meer dan waarschijnlijk op eene wijze, die geen twijfel overliet, hebben te kennen gegeven; en hij zou verplicht zijn geweest dit te doen, omdat de wet, die de gedragingen regelt van allen, voor wie zij verbindend is, niet in raadsels moet spreken, maar eenvoudig, duidelijk, ondubbelzinnig en ontwijfelbaar moet te kennen geven wat zij wil. Het moet dus daarvoor gehouden worden, dat de Grondwetgever de door hem gebezigde woorden in geen anderen, veel minder nog meer beperkten zin heeft willen verstaan hebben, dan aan dezelfde door het algemeen gevestigd spraakgebruik en het door hem gehandhaafd gemeen regt is toegekend. Voorzigtiglijk zijn bij die toelating voorbehouden de noodige maatregelen ter verzekering der openbare orde en rust; eene voorbehouding welke den zin van de woorden der wet niet verandert noch heperkt, en welke (wat hier niet mag worden voorbijgezien) niet alleen op de openbare godsdienstoefening binnen besloten plaatsen, maar ook op die, welke binnen gebouwen plaats heeft toepasselijk is.

In de beantwoording der vraag, zoo als die bij de tot dezelve betrekkelijke overwegingen van het vonnis gegeven wordt, meenen wij, zoo in de veranderstelling als in de redenering en gevolgtrekking die juistheid (precisie) te missen, welke daarin met reden zou te wenschen zijn. Wat de voorstelling betreft, wordt daarin gezegd: dat de Regering, bij art. 167 der Grondwet, de uitoefening van openbare godsdienst heeft beperkt tot binnen de gebouwen en op besloten plaatsen, en dat het doel, hetwelk de Regering zich bij art. 167 der Grondwet heeft voorgesteld, zou worden gemist, indien de godsdienstoefening op zoodanige plaats niet aan het oog van anderen is onttrokken. Deze voorstelling is niet overeenkomstig met de werkelijke gesteldheid der zaak. Hetzij men dat woord *Regering* opvatte in de ruimst mogelijke beteekenis, en er door versta den Koning en de Staten-Generaal hetzij men er, zoo als men veelal gewoon is, door versta de uitvoerende magt, welke volgens de Grondwet bij den Koning berust,

en door Z. M. met medewerking van de door Hogstde zelve benoemde Ministers, wordt uitgeoefend, van haar, de Regering namelijk, die zelve een gewrocht is der Grondwet en alleen krachtens dezelve bestaat, is de Grondwet niet uitgegaan, maar van de Natie, die eene constitutionnele monarchie als haren regeringsvorm heeft gewild, en de Souvereiniteit heeft opgedragen aan den Prins naer keuze, en diens wettige nakomelingen, bij erfopvolging overeenkomstig de bepalingen bij de Grondwet gemaakt, in welke niet door de Regering, maar alleen op de wijze door de Grondwet zelve voorgeschreven, veranderingen kunnen worden gemaakt, en welke veranderingen dus, even weinig als de Grondwet zelve, kunnen geacht worden uittagaan van de Regering, die niet bevoegd is, veranderingen in de Grondwet daar te stellen. Het is gevolgelyk eene ongrondwettige opvatting en voorstelling van de zaak, wanneer men zegt, dat de Regering bij art. 167 der Grondwet de meesgemaalde beperking heeft gemaakt en spreekt over het oogmerk en het doel, waarmee die door de Regering gemaakt is. Neen, die beperking emaneert van den Grondwetgever en niet van de Regering die dezelve slechts heeft te eerbiedigen, na te leven en te handhaven, maar onbevoegd is, die beperkingen verder uit te strekken, dan de Grondwet zelve gedaan heeft; daar hare bevoegdheid ten dezen bepaald is tot de noodige maatregelen ter verzekering der openbare orde en rust, wanneer van de vrijheid, door de Grondwet verleend, binnen de betrekking door haar zelve daargesteld, gebruik wordt gemaakt.

Aan de Regering wordt alzoo zeer te onregt een oogmerk, een doel toegeschreven, met het daarstellen eener beperking, welke zij niet gemaakt heeft en niet bevoegd was te maken, maar die door den Grondwetgever zelve is daargesteld, en ten aanzien van welke op haar de verplichting rust, het gebruik der vrijheid door de Grondwet verleend, binnen de perken door deze bepaald, zoo noodig, te beschermen tegen alle verhindering, waardoor de openbare orde en rust zou worden aangerand.

Het komt ons voor, dat de zin der wet, de beteekenis van de bewoordingen, waarin dezelve vervat is, niet mag worden verward, of gelijk en als synoniem gesteld, met het oogmerk, waarmee de wet is gegeven, met het doel, wat de wetgever zich daarbij heeft voorgesteld. Wij weten wel, *leges scire, non est verba earum tenere, sed vim ac potestatem*; zoo dat het wel voldoende is tot de kennis der wet, dat men hare woorden wete, maar dat daartoe behoort, dat men de kracht en beteekenis dier woorden versta; maar men behoort zich o. i. te bepalen bij de kracht en beteekenis der gebezigde woorden en is niet gerechtigd dezelve af te leiden en te bepalen uit het oogmerk, waarmee men, te regt of te onregt, de wet acht gegeven te zijn, uit het doel, wat men, te regt of te onregt, veronderstelt, dat de wetgever heeft willen bereiken; *Rationes eorum, quae constituntur inquiri non oportet; alioquin multa ex his quae certa sunt subvertuntur L. 21 ff. de Leg. De wetgever oefent zijn gezag niet uit door zijne woorden, en nog veel minder door een te regt of te onregt hem toegeschreven oogmerk en hij heeft verondersteld, dat het voor de wettelijke voorschriften, welke hij met zijn oogmerk en tot bereiking van zijn doel openbaart, en daardoor voor de ingezetenen verbindend maakt. Mogten die voorschriften voor zijn oogmerk onvoldoende, voor zijn doel ontoereikende worden bevonden, wel nu, dan zou dit een gebrek zijn in de wet, hetwelk, bij genoegzaam gewigt, aanleiding zou kunnen geven, tot voorziening daarin door eene latere, beter aan het oogmerk en aan het doel beantwoordende wet, maar zoodanig gebrek, aangenomen dat het in de daad bestond, kan op geene wettelijke wijze worden verholpen door eene eigendunkelijke extensieve uitlegging, en nog veel minder door de toevoe-ging eener beperkende bepaling, geheel van eigen uitvinding, en waarvan in het voorschrift der wet niets gevonden wordt. Doet men dit, men overschrijft de grenzen, binnen welke de uitlegger van de voorschriften der wet, zoo daar iets aan uit te leggen valt, uit den aard der zaak beperkt is, en doet een inval in het domein van den wetgever, en magtigt zich de uitoefening van diens rechten aan; en dit is het wat naar onze meening de Minister van Justitie zou kunnen geacht worden gedaan te hebben, door zijne in het vonnis aangehaalde circulaire van den 7den Junij 1855, door eene definitie van beslotene plaatsen, welke op geen en enkelen grond steunt, eene beperking van zijne inventie toepasselijk te willen maken op de vrijheid in art. 167 der Grondwet verleend. — De Minister heeft dit echter voorzigtiglijk gequalificeerd als zijn persoonlijk gevoelen, hetwelk dus geen gezag heeft, voor niemand verbindend is, en wellicht geen invloed zal uitoefenen, dan alleen bij de ambtenaren bedoeld bij art. 5 van de wet op Regterlijke Organisatie.*

Men verzoekt ons onderstaanden brief aan het gemeenteblad, *Weekbl. voor de Burg. Adm.*, gezonden, ook in ons blad over te nemen.

Al het in uw nummer 318 van 19 Julij 1855 aange-merkte, over de wijze waarop de administrateur van 's Konings particuliere domeinen, zich zou veroorloven te handelen ten nadeele van de notarissen, moet, indien uwe informatien juist zijn, door een ieder beaamd worden, en behoort dan ook onder de niet zeldzame verschijnselen dezer dagen, hoe het er door meerderen op toegelegd wordt om het hoogste gezag in den staat te ondermijnen. De zoodanigen vindt men er wellicht meer onder de begunstigten (maar naar hun eigen dunkt nog niet genoeg begunstigten) dan onder de rustige onafhankelijke ingezetenen. Het zij mij vergund eene enkele uwer stellingen tegen te spreken, namelijk de veronderstelling, dat de bedoelde maatregel wellicht van vreemden bodem op den onzen zou zijn overgeplant.

Onze wet op het notarisambt is geheel overgenomen uit de vorige nog in Frankrijk en België, voor meer dan

